

Justitiedepartementet

103 33 Stockholm

Ny dataskyddslag (SOU 2017:39)

Övergripande synpunkter

Saco har getts tillfälle att lämna synpunkter på betänkande av dataskyddsutredningen. Betänkandet innebär ett förslag till ny nationell reglering som på ett generellt plan ska komplettera dataskyddsförordningen. I utredningen föreslås att personuppgiftslagen (1998:204) och personuppgiftsförordningen (1998:1191) upphävs och att en ny nationell reglering, dataskyddslagen, införs.

Saco tillstyrker att en ny lagstiftning införs. Utredningens utgångspunkt, att sträva efter att den personuppgiftsbehandling som är tillåten idag i möjligaste mån fortsatt ska vara tillåten samt att endast införa förändringar när det är påkallat med anledning av dataskyddsförordningen, är god.

Det nya regelverket tydliggör skyldigheter för den som behandlar personuppgifter och vilka rättigheter som tillkommer de registrerade. Härigenom skapas förutsättningar för ökad hänsyn till den enskildes personliga integritet. Detta är viktigt, inte minst vid personuppgiftsbehandling i arbetslivet då det idag är förhållandevis lätt att genom tekniska medel utöva kontroll och övervakning av anställda eller i samband med rekrytering av nya medarbetare.

Synpunkter på utredningens förslag

Förhållandet till tryck- och yttrandefriheten

Under senare år har anställdas möjlighet att påtala förhållanden som är av intresse för allmänheten stärkts i svensk lagstiftning. Denna utveckling måste fortgå varför det är av stor vikt att dataskyddsförordningen och den föreslagna dataskyddslagen inte inverkar menligt på meddelarfrihet och källskydd. Saco är därför positiva till utredningens förslag att i en upplysningsbestämmelse, tydliggöra att reglerna i dataskyddsförordningen och i den nya lagen inte inskränker grundlagsbestämmelserna om tryck- och yttrandefrihet.

Särskilt om rättslig grund för behandling av personuppgifter

Saco delar utredningens bedömning och bekräftelse av gällande rätt; att kollektivavtal utgör svensk rätt och därmed också en rättslig grund för personuppgiftsbehandling.

Det svenska arbetsrättsliga systemet innebär att lagstiftning verkar tillsammans med kollektivavtal. Villkoren på arbetsmarknaden är en fråga för parterna och den svenska partsmodellen har länge varit framgångsrik för svensk ekonomi och välfärd. En reglering genom kollektivavtal skapar förutsättning för flexibilitet och anpassning till olika branscher och omvärldsförändringar vilket är svårt att uppnå genom lagstiftning. Dessa egenskaper i kombination med den höga anslutningsgraden hos arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer ger kollektivavtalen särskild betydelse och ställning. Vi måste värna om den svenska partsmodellen och en väsentlig förutsättning är att lyfta fram kollektivavtalets ställning. Saco delar därför utredningens bedömning att kollektivavtal utgör svensk rätt och att en rättslig förpliktelse eller allmänt intresse kan framgå av kollektivavtal och därmed utgöra rättslig grund för personuppgiftsbehandling.

Särskilt om känsliga personuppgifter

Saco vill understryka vikten av att hänsyn tas till den enskildes personliga integritet vid personuppgiftsbehandling. Det är särskilt viktigt vid behandling av känsliga personuppgifter som medlemskap i fackförening är.

Vad gäller artikel 9.2 d avseende behandling inom ramen för berättigad verksamhet anförs det att personuppgifterna inte får lämnas ut utanför 'det organet' utan den registrerades samtycke. Det framgår inte i utredningen vad som ska anses vara ett utlämnande och när ett samtycke erfordras eller hur det ska läsas i förhållande till 17 § Personuppgiftslagen avseende behandling av känsliga personuppgifter hos ideella föreningar. Med anledning härav efterfrågas ett förtydligande i denna del.

Särskilt om personuppgifter som rör lagöverträdelser

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser är integritetskänsligt och risk för missbruk, exempelvis genom otillbörlig spridning på internet, är stor. Via digitala tjänster på nätet kan man få information om en person dömts för brott och många arbetsgivare kräver idag registerutdrag i samband med rekrytering.

Sacos inställning är att en person som har dömts för ett brott och avtjänat sitt straff inte ska behöva bestraffas igen i form av utebliven anställning. Det går helt emot rättssamhällets principer och hör inte hemma i en modern välfärdsstat. Som arbetssökande ska du bedömas utifrån kompetens och meriter, vilket inte blir fallet om en arbetssökande sorteras bort vid en rekrytering enbart på grund av ett brottsligt förflutet.

Vi menar att behandling av personuppgifter som rör lagöverträdelser, särskilt hos andra än myndigheter, är förenat med stora risker för den personliga integriteten. Beslut som tillåter behandling av uppgifter om lagöverträdelser i enskilda fall bör meddelas mycket restriktivt. Sacos inställning är att behandling som rör lagöverträdelser på arbetslivets område, endast bör vara tillåten när det finns ett starkare intresse än den personliga integriteten. Arbetsgivare ska endast kunna begära utdrag ur belastningsregistret i den utsträckning det finns ett särskilt författningsstöd för detta.

Saco bilägger också yttranden från Sacoförbunden Sveriges läkarförbund och Sveriges Ingenjörer.

Med vänlig hälsning
Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist

Jenny Wahlbäck